

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje za celo leto 10:40 K, za pol leta 5:20 K, za četrt leta 2:60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštno preste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisni se ne vračajo, imajo št. Enostopna pošiljstva (širina 83 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru.

79. številka.

V Ljubljani, v soboto, dne 3. oktobra 1908.

Leto XI.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarna posiljstva, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Narodnjaštvo istrskih narodnjakov.

V Pulju, koncem septembra.

Strašni dogodki v Ljubljani, o katerih se je raznesla vest kakor blisk na vse strani, so pretresli tudi nas v Pulju. Tiste demonstracije, ki so se izvršile baje v imenu «narodnosti», nam niso segle do srca. Obžalovali smo jih, ker taki izgredi nikoli ne koristijo narodu in mu ne služijo na čast. Ampak globoko se nas je dotaknila grozna tragedija, ki je položila dvoje mladih ljudi v zgodnji grob in pohabila celo vrsto drugih. Naravno je bilo, da se je vse jugoslovansko časopisje v Avstriji bavilo v prvi vrsti s temi nesrečnimi dogodki, da je največji del svojega prostora odkazalo tej žalostni igri. Toda z začudenjem so iskali puljski Slovani obširnejšega poročila in kritike v svojem listu, v vseslovanskem glasilu vseslovanskega drja. Laginje, v radikalno-narodnem «Omnibusu». V skritem kotu, kakor da bi najrajši vse zamolčal, je ta listič objavil kratko, jetično poročilo, kateremu ni dodal ne besedice komentarja. Človek, ki ne čita drugih časopisov, bi s pomočjo «Omnibusa» komaj izvedel, da se je v Ljubljani sploh kaj zgodilo.

Obračal sem list na vse strani. Nič nisem našel.

«Zakaj? Zakaj vendar?» sem se vprašal. «Zakaj molči o tako važnem dogodku kakor riba? Saj daje vendar vsaki tudi najbolj neslani narodnjaški burki ves svoj prostor na razpolago. A sedaj, ko razsajajo taki boji, ko se vrtil vse okrog slovenstva, nemštva, militarizma, okrog nedolžnih žrtev — sedaj nima «Omnibus» kaj povedati? Zakaj vendar? ...»

Ni mi bilo treba dolgo ugibati. Kaj naj bi pisal «Omnibus»? Kaj bi moglo reči glasilo naših narodnjakov? Govoriti bi moralo o nemštvu, govoriti bi moralo o militarizmu. Ampak — zaboga! Le tega ne! To se more drugod, puljskim narodnjakom so pa v takih rečeh usta zamašena.

Naravno. Kako naj bi kritizirali nemštvo in militarizem, če bi bilo še več žrtev? Oni, ki so bili pri zadnjih državnozborskih in občinskih volitvah združeni z Nemci in z marino, oni, ki so denuncirali italijanske in slovenske socialiste pri nemški ces. kr. direkciji, da so bili potem odpušteni iz službe? Ali naj oni kritizirajo militarizem, ki jim polni lokale «Narodnega doma»? Ali naj se oni zavzemajo za slovanske napise, ki imajo blesteče nemške napise v «Narodnem Domu», na prvem mestu na tiskarni in knjigarni drja. Laginje in drugod? Ali naj nastopajo proti germanizaciji oni, ki so Nemcem izročili Opatijo, Lovran in jim pomagajo do gospodstva v Pulju? ... Ne, naši narodnjaki so popolnoma dosledni. Kaj drugega si človek niti misliti ne more.

Ampak na misel so mi prišli takozvani radikali. Kako je mogla to prezreti radikalna inteligenca in radikalno dijaštvo? Eh — prav takrat, ko so v Ljubljani pokale puške, so bili na sokolski veselici v bratskem objemu s ces. kr. mornarico, ki je militaristična in ima obenem nalogo germanizacije. Kaj naj bi ta inteligenca rekla o pobujanju nemških šip v Ljubljani, ko objavljajo njena glasila v Pulju reklame za nemške šole? V tem, ko se v Ljubljani brišejo nemški napisi, jih naši narodnjaki v Pulju sami fabricirajo, brez potrebe, samo v podporo germanizaciji. Naj se godi

karkoli, oni ostanejo pohlevni sluge avstrijske reakcije.

S šovinističnimi frazami bodo, kadar nič ne veljajo, še nadalje slepili slovensko in hrvatsko javnost. Ta javnost naj vsaj vzame na znanje, da ni pokazalo puljsko ces. kr. narodnjaštvo ne sledu žalovanju ob odru nedolžnih žrtev, pa naj sodi!

Pod zagrinjalom sloge.

Trst, 29. decembra 1908.

Iz časopisov smo posneli, da priporoča ljubljanski župan Hribar slogo, oziroma slogaško politiko po Slovenskem.

Ravno tako priporoča slogo narodni voditelj Andrej Gabršček na Goriškem.

Gospodu Hribarju odgovarja najvišji general slovenskih krščanskih čet, dr. Ivan Šušteršič, sledeče:

„Mnogo se je govorilo tudi o tem, da sta se obe slovenski stranki približali. Konstatiram, da se v tem oziru dosedaj še ni storil noben resen korak od nobene strani in da vodstvo S. L. S. ni imelo prilike pečati se s tem. Zbližanje je mogoče v vseh stvareh, ki so skupne vsem. On je bil tisti, ki je v zadnjem zasedanju državnega zbora povzročil, da sta imela „Slovenski klub“ in „Jugoslovanska zveza“ skupno posvetovanje za skupnega kandidata za državnozborskega podpredsednika. Po tej poti še lahko v marsikaterem vprašanju skupno postopamo in če bi nastale boljše razmere, bi jih nihče tako ne pozdravil kot jaz. Eno pa moramo odločno zahtevati: Da liberalci spoštujejo versko čustvovanje našega naroda. Hujskanja zoper to, kar nam je najsvetejše, ne moremo prenašati. Tisti, ki to dela, ni prijatelj našega ljudstva, je njegov sovražnik. Mi ne zahtevamo od liberalcev, da hodijo v cerkev, a to zahtevamo, da spoštujejo naše prepričanje, ki je prepričanje ogromne večine naroda, in da spoštujejo koristi in pravice slovenskega kmeta in delavca. Tiste liberalne ošabnosti, ki se šopiri po nekaterih liberalnih kancelijah, mora biti enkrat konec. (Govor na Viču dne 27. septembra.)

Kakor se vidi, je dr. Šušteršič še nekoliko nejasen, ampak med vrsticami je čitati sledeče: „Ni treba, da verujete v našega boga, dovolj je, da se klanjate našim idejam.“ Torej nimamo nič načelnih nasprotstev, samo „ošabnost, ki se šopiri po liberalnih kancelijah“, jih še loči“. Še en korak, pa so skupaj. „Narod“ se bo združil in velikansko rodoljubja se bo razlilo po tužni Sloveniji. „Narod“ se bo objemal v slogi in navdušenju in ginljive rodoljubne solze se bodo pretakale za „narodov“ blagor.

Slovensko ljudstvo bo pa strmelo začudeno videče, da je „Narod“ složen. Toda zna se pripoditi, da se ljudstvo prestraši te „narodne“ sloge, da mu postane sumljivo in zahteva „nekaj“, kar „Narod“ noče dati.

Toda prorokovanje na stran; v našem slučaju je čustvo postranska stvar in ker je dopis iz Trsta, treba je biti prozaičen.

Sloga je v Trstu doma. Tu je „narod“ složen. Lepo zveni pri nas ta beseda. Toda, kaj se skriva pod njo, ni še dognano z dejstvi. Res je, da je „Rdeči Prapor“ temeljito pobil slogo. Kritika je bila ostra, argumenti jekleni, ampak niso jih poslušali. In mi smo smatrali naše slogaše za kratkovidneže, katerim primanjkuje inteligence, da bi razumeli potrebo boja in prisiljene sloge.

Pa smo se varali, debelo varali. Tržaški slogaši niso zagovarjali sloge ker so kratkovidni, temveč, ker več — nese! To se pravi: Zagovarjali so jo, ker so imeli in imajo od tega več — dobička.

Odgrnimo toraj to zagrinjalo sloge in poglejmo bližje, kakšna je:

Tržaški narodnjaki (narodnjaki, ne narod ali ljudstvo; da se razume) so ustanovili „Slovensko posojilnico in hranilnico“. Poreško-koperska škofija je takoj vložila nad milijon kron, ravno toliko kapitala so naložile tržaške kuharice in poreško-koperski gospodje nunci. Velik korak — tako so trdili naši patriotje — na polju narodnogospodarske emancipacije. Zadolženim kmetom v tržaški okolici se je dalo denar, da so se rešili dolgov pri drugorodnih bančnih inštitucijah. Dolžni so sedaj Slovincem, ne več Lahom ali Nemcem. Kakšno korist imajo od tega, povemo v par vrsticah.

Posojilnica in hranilnica si je izvolila odbor 15 mož. Izvoljeni so bili najboljši rodoljubi: Dr. Rybař, dr. Gregorin, dr. Slavik i. t. d. Sklenili so odborniki, da se 10 odstotkov čistih dohodkov razdeli med odbornike kot odškodnina za izgubljeni čas. Dobička je bilo vsako leto toliko, da je vsak posamezen odbornik-rodoljub prejel 35 kron za vsako sejo. Seje so se vršile 2 krat na mesec. 70 kron na mesec rodoljubne odškodnine.

Slovenski dolžniki slovenskih kreditorjev so plačevali obresti tako, kakor poprej pri obsovrženih tujcerodcih. Še več: Letos smo imeli, kakor je znano, denarno krizo. Denar je bil jako drag. In slovenski rodoljubni odborniki so sklenili, povišati obresti dolžnikom. Dolžnikom, ki so kapitalisti, trgovci, rodoljubi so se povišale za 1/4 od sto; ubogim kmetom v okolici na 7 od sto!

In med tem ko so se povečale obresti ubožnejšim dolžnikom z razlogi, da primanjkuje denarja, so si odborniki razdelili, ne več 10 odstotkov čistega dobička, katerega je bilo 69.000 K, temveč 13 odstotkov! Mesto 6900 K so si razdelili 8700 svetlih narodnih kron. Torej 1800 kron več.

Imeniten rodoljub in slogaš pride na sejo, sedi tam par ur in zasluži zato 35 K. In ti prokleti socialisti hočejo razdreti tako slogo! To je že samoobsebi umevno, da je rodoljub in slogaš še precej jezen in srdit na jugoslovanske socialiste, ki imenujejo tako početje izkoriščevalno in take slogaše narodne pijavke. Posledica temu je, da rodoljubi napadajo socialiste za narodne izdajalce. In imajo prav. Mi smo v resnici narodni izdajalci, ker razlagamo ljudstvu, kako ga „narod“ izkorišča.

Da je pa to resnica, kar sem navedel o posojilnici, jamčim s svojim imenom in prevzamem odgovornost.

F. Milost.

Avstrijsko delavstvo in ogrska volilna reforma.

V nedeljo, 27. t. m., je priredila avstrijska socialna demokracija v veliki dvorani «Delavskega Doma» v Otakringu državno konferenco, da zavzame stališče napram volilni reformi, ki jo name-rava ogrska vlada vsiliti ondotnim narodom. Konferenca so se udeležili socialno-demokratski poslanci vseh narodov v Avstriji, na vabilo skupne eksekutive so prišli kot gostje delegatje ogrske in hrvatske socialne demokracije. Zastopana je bila tudi Bosna in Hercegovina.

Konferenco je otvoril tajnik skupne eksekutive poslanec Skaret, ki je pozdravil delegate,

zlasti goste z Ogrskega in Hrvatskega. V predsedništvo so bili izvoljeni sodrug Pernerstorfer (za Nemce), Steiner (za Čehe), Anton Kristan (za Slovence), Pittoni (za Italijane) in Kunicki (za Poljake.)

Poročal je sodrug

dr. Adler,

ki je naglašal, da se je avstrijska socialna demokracija že pred tremi leti na državni konferenci bavila z ogrsko volilno reformo, ko je baron Gautsch demonstriral proti Kristoffyjevemu načrtu. Dan te konference, 23. septembra 1905, je bil začetek našega volilnopravnega boja, ki se je končal tako, da imamo danes ljudski parlament, ki pač ne odgovarja v vsakem oziru našemu idealom, ki pa vendar sloni na široki demokratski podlagi. Danes pravimo ogrskim sodrugom: Kakor ste bili takrat vi z nami, tako smo sedaj mi z vami. Gospodujoči razredi imajo svoje skupne zadeve, skupno izkoriščanje, skupni militarizem; mi imamo svojo skupno zadevo, katere ne spremeni nobena državopravna doktrina: Postaviti pravo naroda na najširšo podlago. Značilno je, da ima ogrska volilna pravica v Avstriji malo prijateljev razven delavstva in male skupine, ki upajo na politične koristi, če se izpremeni vladni sistem na Ogrskem. Veliko meščansko časopisje, ki zastopa meščansko Avstrijo, podpira koalicijsko vlado. Tu molči vsa narodna vzajemnost. Tisti Nemci, ki se bojujejo v Avstriji za mesto nočnega čuvaja de krvi, ki spravljajo zaradi bagatel mir države v nevarnost, izročajo meni nič tebi nič dva miliona Nemcev onkraj Litve madžarski kliki. Ampak z ogrsko volilno reformo bi se morali baviti vendar še drugi ljudje v Avstriji. Pred tremi leti je dejal baron Gautsch v avstrijskem parlamentu: «Lahko nastanejo situacije, v katerih se mora slišati beseda avstrijskega ministrskega predsednika in se bo slišala. Kadar gre za velike interese, ki so nam izročeni, ima ministrski predsednik pravico in dolžnost, oglašiti se in te pravice si ne bo dal jemati.» Danes imamo pravico, zahtevati od avstrijske vlade, da se briga za ogrske zadeve, in da opozori na merodajnem mestu, da je ne le za Ogrsko, temveč tudi za mirni politični, gospodarski in kulturni razvoj Avstrije nevarno, izdati ogrske narode. Vedeli smo in vsakdo vé, da je položaj krone v tej zadevi jako važna reč. Tudi krona je morala spoznati, da je spričo prevzetnosti vladajočih junckerjev le ena rešitev: Ape na narode. Na Ogrskem se čakajo, da se izpolni kraljeva obljuba. Ne razumemo, kako bi se mogla krona varati, da pričakuje ne le narode, temveč tudi državo in njo samo usede polna bodočnost, če se ne drži navsomoč nepoplačene splošne in enake volilne pravice. Ogrska vlada je prevzela obveznost in ima dolžnost, izdelati volilne pravice na demokratski podlagi, kakor jo je predložil minister Kristoffy. Če bi se krona vpognila, bi med ljudstvom ostal občutek: «Enkrat so narodi posvetili svoje zaupanje besedi krone in takrat so ostali na cedilu.» (Viharno odobravanje.) ... Pred kratkim je bila sklenjena avstro-ogrška pogodba. Ne vem, če ugaja našim ogrskim sodrugom; nam ne. Ampak vsi vemo, da je to samo premirje. Definitivna ureditev razmerja med Avstrijo in Ogrsko bo šele mogoča, kadar bodo narodi lahko sami odločevali. Ogrska socialna demokracija se bojuje za pravice ogrskih delavcev, s tem pa tudi za važne interese delavcev v Avstriji. Zato ji želimo zmago. Živela splošna in enaka volilna pravica na Ogrskem! Živela ogrska socialna demokracija! (Viharno ploskanje in živio-klici.)

Govornik predlaga sledečo

rezolucijo:

Na državni konferenci zbrani zaupniki socialne demokracije v Avstriji pozdravljajo pristržno in bratovsko zastopnike socialne demokracije z Ogrskega in Hrvatskega, ki so gostje naše konference, in izrekaajo svojo solidarnost z razredno-zavednim proletariatom sosedne države v njegovi težki borbi za enako pravo.

Državna konferenca izjavlja, da je uvedba nepoplačene, splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice na Ogrskem ne le zahteva politične, socialne in narodne pravičnosti, ampak tudi potreba, ki se dotika najvažnejših vitalnih interesov države, zlasti delavskega razreda vseh narodov v Avstriji prav tako kakor Ogrske. Zato zasleduje socialna demokracija v Avstriji volilno borbo na Ogrskem s svojimi najtoplejšimi željami za vseh in je pripravljena, podpirati ogrske brate z vsemi silami. Mednarodna solidarnost, ki združuje proletarijat vseh dežel, je za delavstvo Avstrije in Ogrske neposredna in globoko segajoča skupnost interesov, sloneča na mnogostranskih, gospodarskih in političnih vzajemnih učinkih, ki obstoje med obema državama. Političnemu in socialnemu razvoju Avstrije pripravljajo zaostalost Ogrske usodepolno zapreko. Fevdalno barbarstvo na Ogrskem vladajoče oligarhije, ki brani delavcu njegovo pošteno pravico, ki tlačí njegovo življenje trajno ob tla, je trajna in neposredna obremenitev in nevarnost za razvoj proletariata v Avstriji. Na volilno krivico se opirajoči ljudstvu sovražni gospodarji Ogrske so odkriti in tajni zavezniki vseh sovražnikov avstrijskega delavstva in vsakega koraka za njega osvoboditev.

Demokratizacija Ogrske kakor Avstrije je vrhutega nujni pogoj za razumno ureditev razmerja med Avstrijo in Ogrsko. Samo demokratizirana Ogrska in demokratizirana Avstrija lahko vsvarita podlage miru, ki zajamči obema državamamamostainstainost in svobodo in obenem zavaruje velike, narodom v obeh državah skupne interese.

Prav zato je enaka pravica, ki je neizogibna za življenje države in narodov, resno nevarna nasilnemu pospodstvu, ki se sedaj na Ogrskem imenuje koalicijska vlada; zato se ta vlada trudi na vso moč, da bi preprečila enako pravico. Zadnje izjave te vlade kažejo, da namerava namesto splošne, enake in tajne volilne pravice, glede katere se je zavezala kroni in za katero jamči slovesno pred javnostjo izrečena beseda avstrijskega cesarja in ogrskega kralja, podtakniti novo obliko volilne krivičnosti ter popačiti enako pravico s koruptivnim in korumpirajočim sistemom pluralitete in javnega glasovanja. Tako naj bi se delavci oslepili za svojo pravico, potlačeni narodi prevarili v svojem zaupanju in v svojih opravičenih nadah ter ovekovečili narodni boj.

Nezaslišana nezvestoba koalicijske vlade in predrzni poskus, spraviti nad krono dozdevno skrivno, odvaliti odgovornost in neizogibne posledice, ki morajo učinkovati v zavosti ogrskih narodov, na krono, je provokacija, ki opravičuje in zahteva najostrejši odpor. Socialna demokracija v Avstriji izvršuje torej samo svojo dolžnost, če resno svari vse odgovorne faktorje, naj ne dovolijo, da se zgodi to politično zločinstvo, ki je nevarno za politično bodočnost ne le Ogrske, temveč tudi Avstrije. Socialna demokracija v Avstriji vabi razredno zavedni proletarijat na Ogrskem, ki vodi volilno borbo s čudežnim pogumom, naj vztraja neustrašno in krepko do konca in izjavlja, da se zaveda svoje dolžnosti, podpirati ga bratsko v tej borbi za njegovo pravico.

Sodrug Nemeč

protestira v imenu čeških sodrugov, da so v Pragi zastopniki slovanskih reakcionarjev govorili v imenu vseh Slovanov. Govornik kritizira načrt volilne reforme, ki ga je izdelal Andrassy in navaja mnogo zanimivih posameznosti iz ogrskih razmer, zlasti iz življenja Slovakov. Češki sodrugi se pridružujejo resoluciji; kot mednarodni socialno-demokratje in kot Čehi so pripravljeni, podpirati ogrske sodruge z vso močjo. (Živahno odobravanje.)

Sodrug Pittoni:

Italijanski socialni demokratje, ki smo ponosni, da smo stali s socialisti vseh narodov vred že v marsikaterem boju, ne bomo zaostali, če je treba pomagati tudi ogrskim sodrugom. Če si je zuala vladajoča madžarska klika pridobiti simpatije italijanske buržoazije, ve italijanski proletarijat, kdo je v sedanjih dneh edini zastopnik svobode na Ogrskem. Vse svoje simpatije izražamo zavednemu proletariatu Ogrske brez razlike narodnosti. (Živahno odobravanje.)

Sodrug Dobner:

Poljski socialni demokratje razumejo borbo ogrskih sodrugov, ker se morajo na Galiskem sami trdo bojevati za enako pravico v deželnem zboru. Moderni volilni red na Ogrskem je tudi v našem interesu. Pozdravljamo ogrske sodruge in želimo Vaši borbi vztrajnost in zmago. (Živahno odobravanje.)

Sodrug Ethin Kristan:

Borba ogrskih sodrugov za splošno in enako volilno pravico nas zanima predvsem zato, ker odgovarja našim proletarskim interesom, ki jih teoretično razumemo, praktično pa čutimo. Bila je doba, ko je odmevala pesem o ogrski svobodi po vseh deželah Evrope in ogrska ustavnost se je smatrala za najvišji vzor svobode. Ponosno se je postavljajal «svobodoljubni in viteški narod» pred svetom in svet mu je verjel. Odkar se je zdramil proletarijat na Ogrskem, se je to temeljito izpremenilo in že opazujemo, da se razširja po inozemstvu vse drugačen nazor o razmerah na Ogrskem. Spoznava se, da ne vlada tam «viteški narod», ampak brezvestna klika. Če je dandanes še kdo na Ogrskem bojevnik svobode, se more ta naslov pripiznati samo za svojo pravico se bojujočemu proletariatu vseh narodov na Ogrskem. (Tako je!) V našem interesu je, da doseže ta proletarijat zmago; kajti če ogrski delavci ne dosežejo svojih pravic, je tudi naše delavstvo v večni nevarnosti. Ze sedaj vidimo: Naj se zida železnica, naj se izvršuje večje delo, pa pridejo k nam množice ogrskih in hrvatskih delavcev, ki so zadovoljni z najskromnejšim koščkom kruha in s pasjim življenjem in znižujejo mezde našega delavstva. To se pa ne more zboljšati, dokler ne postanejo gospodarske in politične razmere na Ogrskem evropske. (Živahno pritačjevanje.) Ni ga v Avstriji naroda, ki ne bi imel rojakov na Ogrskem; ampak mi južni Slovani smo z velikim delom prebivalstva onkraj Litve in Solte tako združeni, da je za nas zelo važno, kako se razvijejo razmere tam. Zlasti naši hrvatski sodrugi v Dalmaciji in Istri imajo neštete skupne interese s sodrugji v Banovini. Vemo pa, da je splošna, enaka, tajna in direktna volilna pravica na Ogrskem predpogoj za vpeljavo splošne in enake volilne pravice na Hrvatskem. Če zaslepjujejo hrvatski sovinitelj svoj narod z državnopravnimi frazami in prebrskavajo tisočletje zgodovine, da bi skovali

bleščeče, a prazne programe in s tem zavajali množice, vemo, da je to vse slepilo. Za interese hrvatskega naroda je preveem potrebna splošna, enaka in tajna volilna pravica, ki je pa nedosežna, dokler se ne izpremene razmere na Ogrskem. Zato obljubujemo ogrskim sodrugom, da jih bomo v njihovi borbi podpirali in pokazali faktorjem, bi lahko vplivajo na razvoj, da smo pripravljeni, bojevati se za interese ogrskega proletariata kakor za svoje. (Splošno odobravanje.)

Sodrug Grigorovici

opozarja na položaj Rumunov, ki so razkosani pod štirimi vladami, med katerimi je madžarska najbolj brutalna ter izreka veselje, da je avstrijska socialna demokracija priskočila ogrskim sodrugom na pomoč. (Odobrovanje.)

Potem so govorili gostje: Za madžarsko socialno-demokracijo sodrug Bnohinger, za hrvatsko Bugšek, za nemško na Ogrskem Kittel, za slovaško Brestjanski, za srbsko Tušanović, za sodruga iz Bosne iz Hercegovine Demetrević. Po zaključnem govoru sodruga Adlerja je konferenca soglasno sprejela predloženo resolucijo.

Potem je porabila konferenca priložnost, da se izjavi tudi o

domačih dogodkih

ter je na predlog sodrugov drja. Sedkupa in Sebäferja sprejela sledečo

rezolucijo:

Državna konferenca protestira v imenu delavskega razreda vseh narodov proti šovinističnim progonom, ki jih imajo trpeti narodne manjšine v mnogih občinah. Ševanje proti narodnim manjšinam je brez koristi in smotra, a nasprotuje tudi nedolajkivi pravici vsakega državljenca, da svobodno priznava svojo narodnost in rabi svoj jezik. Državna konferenca zahteva varstvo te najvišje narodne pravice enako za Nemce na slovanskem, kakor tudi za Slovane na nemškem ozemlju.

Na državni konferenci zbrani zastopniki proletariata v Avstriji protestirajo pa tudi, da zlorablja državna moč take demonstracije proti narodnim manjšinam v ta namen, da se poslužuje zopet metode stare policijske države ter pošilja oboroženo silo proti svobodnim državljanom in maščuje gmočne poškodbe s človeškim življenjem. Državna konferenca protestira proti krvavim nasilstvom žandarjev in vojaštva, naj so žrtve Nemci ali Slovani, ter zahteva strogo kazni za vse uradnike in vojaške osebe, ki so krive teh izgrediv oblasti.

Izgrede šovinističnega zaslepljenja nekaterih delov prebivalstva pospešuje in izživa vladni sistem, ki misli, da pride težavnih narodnim problemom v okoliščini malenkostnimi sredstvi parlamentarne mešetarije in nima poguma, resno se polotiti preustrojstva ustave in uprave na podlagi svobode in samosvojnega odločevanja vseh narodov. Kot prvi korak za ustanovitev narodnega samoodločevanja smatra državna konferenca vpeljavo splošne, enake in direktne volilne pravice za deželne zbornice in občine. Državna konferenca poziva torej delavce vseh dežel in vseh narodov, naj z vso močjo nadaljujejo boj za politično enakopravnost v deželi ter protestira zoper ravnanje nacionalističnih strank, ki zlorablajo skrb za narodno moč in čast kot pretvezo, da ovirajo ali pa zavlačijo davno potrebno reformo deželnozbornice volilne pravice.

Z zaključnim govorom sodruga Pernerstorferja se je končala konferenca. Nemški sodrugi so zapeli «Lied der Arbeit», slovanski pa «Rdeči prapor».

Politični odsevi.

Delegacije bodo imele svoje ustanovne seje dne 8. oktobra v Budimpešti. Tega dne bo tudi sprejem pri cesarju in čitanje prestolnega govora. Za predsednika avstrijske delegacije je namenjen član gosposke zbornice vitez Madeyski. O zasedanju se poročata: Najvažnejši predmet, o katerem bodo delegacije obravnavale takoj v začetku zasedanja, je bosansko vprašanje. Le zaradi te stvari se je delegacijsko zasedanje odgodilo za 14 dni, ker je bilo treba zbirati potrebni material. Baron Burian bo baje v svojem poročilu predlagal, naj se ustanove okrajna zastopstva. Madžarski člani se zadovolje s to napravjo. Hrvatski delegatje pa bodo razvili pri tej priliki celo ustavno vprašanje ter spravili na površje hrvatsko državno pravo. Glede zvišanja častniških plač je že vse pripravljeno. Glede izboljšanja plač mostvu pa se namerava za poskušnjo rešiti na dva načina: v enem delu armade se faktično izboljšajo plače, v drugem delu pa armada le sama nabavi potrebne predmete ter jih razdeli med vojake.

Za predsednika ogrske delegacije je določen grof Teodor Zichy (beri: Ziči).

V goriskem deželnem zboru je klerikalna obstrukcija na dnevnem redu. Zveza slovenskih liberalcev z italijanskimi klerikalci in slovenskih klerikalcev z italijanskimi liberalci — to je znamenitost tega čudnega deželnega zbora.

V koroškem deželnem zboru je poslanec Dobernig vložil predlog, naj se za Koroško ustanovi

Iz štranke.

Novo glasilo. V Šibeniku je začel 1. t. m. izhajati hrvatski socialno-demokratski list «Glas malog puka». Izhajal bo za začetek po dvakrat na mesec.

V Zagrebu so naši sodrugi pri volitvah za okrajno bolniško blagajno sijajno zmagali. Dobili so 2104, Frankovci pa 493 glasov. Večina znaša torej 1600 glasov. Zagrebški delavci vedo, kje je njihovo mesto.

Strokovni pregled.

Strokovne organizacije, pozor! Seja strokovne komisije se vrši v sredo 7. oktobra zvečer v lokalu združenih organizacij (gostilna Petrič, na Resljevi cesti št. 22). Prosi se, da pridejo vsi delegatje zanesljivo! Dobro bi bilo, če pride poleg delegata še kak funkcionar vsake organizacije, ker je dnevni red velevažen!

Anton Kristan,
strokovni tajnik.

Vse strokovne organizacije so naprosene, da 1. čim prej vrnejo vprašalne pole; 2. da izvrše vse sklepe strokovne komisije kar najbolj skrbno! — Priglasitve v poučni tečaj se sprejemajo še prihodnji teden v strokovnem tajništvu. Organizacije naj opozorijo svoje člane na ta poučni tečaj!

Umetnost in književnost.

«V dobi klerikalizma». Spisal Liberatus. Cena 40 vin. Vsebinska te brošure je res v vsakem oziru izborna. Čtivo, kakršnega mi Slovenci nimamo obilo. Z nepobitnimi trditvami in dejstvi se prikazuje nevarnost klerikalizma za slovensko ljudstvo. Zeleti bi bilo, da bi se ta brošura kar najbolj razširila med slovensko ljudstvo. Na delo, delavci slovenski! Časi so resni!

«Narodnostno vprašanje in Slovenci». V dobi narodnostnih bitk in spopadov je izdala «Delavska tiskovna družba» v Ljubljani to prezanljivo študijo. Bil je že čas, da se je izpregovorila resna beseda, kateri naj tudi ne izostane uspeh. Cena brošure je 24 vin. Dobi se povsod.

Raznoterosti.

Velika železnika nesreča se je zgodila v Berlinu na mestni železnici. Dva vlaka sta trčila skupaj. Ubityh je 21 oseb, težko ranjenih 20, lahko pa nad 30.

Edino pravi

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12/2 ali 6/1 steklenic ali pa 1 velika specijalna steklenica s patentnim zaklepom 3 K.

Thierryevo centifolijino milo

proti vsem, še tako starim ranam, vnetjem, poškodbam, goječici, kislini, kašlju, krču slabem teku i. t. d., 2 lončka 3 K 60 v. Razpošilja se le proti povzetju ali za naprej poslani denar. Ti dve domači zdravili sta povsod znani in še od nekdanj sloveči.

Naročila naj se naslavlja na:

275

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rog. Slatini.

33—80

Zaloga večinoma po lekarnah.

Veselica

tobačnega delavstva v Ljubljani

se vrši

jutri, v nedeljo 4. oktobra
v areni „Narod. Doma“

pod naslovom „Vinska trgatav“. :: Vstopnina v predprodaji 60 vin., pri blagajni 80 vin., dame 60 vin. :: Začetek ob 6. uri zvečer. :: Vstopnice je dobiti v «Strokovnem tajništvu», Dunajska cesta št. 20 ter tobakarni g. Šešarka v Šelenburgovih ulicah. :: Organizirano tobačno delavstvo vabi sodruge, da posetijo veselico v obilnem številu.

Priporočilo gostilne v Zagorju.

Podpisana sva otvorila 19. julija t. l.

gostilno

ter se priporočava slav. občinstvu, osobito delavstvu za mnogobrojen obisk. Točilo se bode pristno dolensko in vipavsko vino. 6—5

Z odličnim spoštovanjem

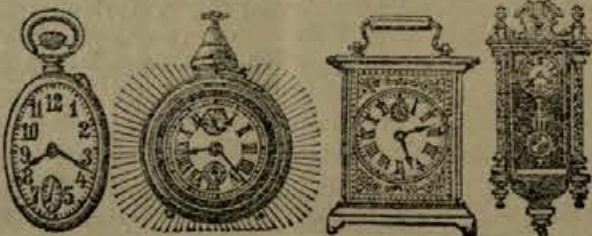
Fran in Helena Guna.

Mladeniča vajenca

ki je z uspehom dovršil ljudsko šolo, sprejme kot

Simen Bergman, puškar

3—1 v Glinjah pri Borovljah.

Zastoj pošljem vsakemu in poštne prosto cenik za 5000 ur.

Roskopf Patent	K 3—	J. Budilka	K 6—
Srebr.-Rosk.	• 6—	Z bitjem	• 8—
Železn.-Rosk.	• 7—	Z godbo	• 10—
Srebr. z dvoj. plašč.	• 8—	6 valnov	• 12—
Budilka	• 2:40	Pendel-ura 70 cm	• 7—
S svet. števil.	• 3—	Z zvon. bitjem	• 9—
Z enim zvoncem	• 5—	Z budilko	• 10—
Kuhinjska ura	• 3—	Z godbo	• 12—

Original, Omega, Schaffhausen, Glashütte, Helios, Amalfa, c. kr. preizkušeno od K 13— Zlatnina in srebrnina po originalnih tvorniških cenah.

Triletna garancija. Ako ne ugaja, zamena, ali pa se vrne denar. 15—1

Maqs Böhnel, Dunaj IV.

Margaretenstrasse 27/20 v lastni hiši.

Sodno zapriseženi cenitelj in izvedenec. Največja in najstarejša tvrdka. Ustanovljeno 1840.

5000 slikanih cenikov zastoj in poštne prosto.

Žepna ura z verižico samo za 3 krone.

Elegantna gloria-srebrna žepna ura, sistem Roskopf z anker kolesjem in pozlačeno verižico samo 3 krone. 3 kom. z verižico 8 K. Razpošilja se proti povzetju ali če se pošlje denar naprej.

Friedricha razpošiljalnica švicarskih ur
Krakov 130. 2—2

KAVARNA

„Unione“ proje „Tedesco“ v Trstu

se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

V življenju nikdar več 600 komadov samo gl. 1-65

1 krasno pozlačena preciz. ura z verižico s 3 letnim jamstvom, 1 moderna svileni kravata za gospode, 2 fina žepna robca, 1 prstan za gospode z imit. biserom, 1 elegantna broša (novost), 1 par gumbov z imit. briljanti, 1 žepno zrcalo, 1 denarnica, 1 par manšetnih gumbov, 3 napsni gumbi, vse double zlato s patentirano zapono, 1 album, 10 najlepših slik sveta, 3 šaljivi predmeti, velika veselost za stare in mlade, 1 nikelnasti tintnik, 20 važnih dopisovalnih predmetov in še 500 raznih predmetov, za dom neobhodno potrebnih. Vse skupaj z uro, ki je sama vredna tega denarja, velja samo gl. 1-65. Pošilja proti povzetju, ali če se denar naprej pošlje 3—3

Dun. cen. razpošiljalnica, P. Lust, Krakov 463.

Kar ne ugaja, se zamenja.

Naznanilo.

Ob stiriostletnici Trubarjevega rojstva spominja se prvega slovenskega reformatorja tudi slovenska socialno-demokratska stranka. Izdala je brošur

„Primož Trubar in slovensko ljudstvo“

v založbi «Delavske tiskovne družbe v Ljubljani».

Cena 8 vinarjev.

Opozarjamo sodruge in vse delavske organizacije na to. Kdor še ni naročil te brošure, naj to stori takoj.

Stiriostletnico Trubarjevega rojstva pa je proslavila socialno-demokratska stranka tudi s tem, da je izdala v založbi «Delavske tiskovne družbe» zanimivo protiklerikalno brošuro:

„V dobi klerikalizma“

ki obsega nad vse poučno čtivo o klerikalizmu.

Želimo, da bi se te dve brošuri kar najbolj razširili med slovensko ljudstvo. S tem se bo tudi najbolj proslavil spomin Primoža Trubarja.

Na delo tedaj!

Pred kratkim ustanovljena.

Na razpolago ima

10.000 hl vina

(mošta) združenih kmetov iz najboljših vinogradnih krajev, kakor: Brje, Skrilje, Dobravlje, Kamnje in drugih bližnjih vasi.

Kmečka delavska
gospodarska zadruga
v Dobavljah, Goriško.

Registrovana zadruga z omejeno zavezo. 1

Zadružno vodstvo!

Lastne kleti.

Priporoča se cenjenim konsumentom, zadrugam, trgovcem in gostilničarjem po Goriškem, Kranjskem, Koroškem, v Trstu in drugod.

Postrežba točna in prava!

Cene zmerne!

Dolniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg v Ljubljani

Telefon števil. 168.

Telefon števil. 168.

priporoča svoje

izborno pivo v sodcih in steklenicah.

ZALOGA V SPODNJI ŠISKI.

26—12